

UDKAST TIL

FREDERICIA KOMMUNES

STRATEGI FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

Fredericia for Verdensmålene, 2024-2027

-
- Forord
  - Introduktion
  - Fællesskab, læring og handlekraft
  - Lige muligheder for et sundt og godt liv
  - By og lokalsamfund i balance
  - Vandet omkring os
  - Livet i naturen
  - Erhvervsudvikling med omtanke
  - Bæredygtig forsyning og ansvarligt forbrug
  - Kommunen som bæredygtig virksomhed

FORORD

Tilføjes efter politisk og offentlig høring.

SAMMEN OM EN GRØN OG LEVENDE KOMMUNE

Grøn i verdensklasse og inspireret af FN's Verdensmål – det er den røde tråd i Fredericia Kommunes strategi for bæredygtig udvikling, 2024-27.

Med Vision2033 satte Fredericia Byråd ambitiøse mål for udviklingen af Fredericia med fokus på grøn omstilling, børnefamilier og kultur.

Strategien her, Fredericia Kommunes Strategi for Bæredygtig Udvikling, fastlægger kommunens retning og ambitionsniveau for de kommende års arbejde og bidrag til at sikre en bæredygtig udvikling.

Strategi for Bæredygtig Udvikling udgør kommunens strategi efter Planlovens bestemmelser, gældende for perioden 2024 til og med 2027, og afløser dermed Fredericia for Verdensmålene, 2020-2023. Efter Planlovens §33a skal Byrådet inden udgangen af første halvdel af byrådsperioden vedtage og offentliggøre sin strategi for bæredygtig udvikling, hvor der redegøres for, hvordan kommunen arbejder helhedsorienteret, tværfagligt og langsigtet, og hvordan befolkningen, virksomheder, organisationer og foreninger vil blive inddraget i arbejdet.

Inspireret af FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling har vi taget bredt fat på tværs af alle kommunens opgaveområder og i forhold til alle aspekter af bæredygtighed – både miljømæssigt, socialt og økonomisk.

Fredericia Kommunes Strategi for Bæredygtig Udvikling består af syv temaer:

1. Fællesskab, læring og handlekraft
2. Lige muligheder for et sundt og godt liv
3. By og lokalsamfund i balance
4. Livet i naturen
5. Vækst og erhvervsudvikling med omtanke
6. Bæredygtig forsyning og ansvarligt forbrug
7. Kommunen som bæredygtig virksomhed

Desuden er der en fortælling om vandets særlige betydning for Fredericia. Det kapitel har vi kaldt Vandet omkring os.

Hvert af de syv temaer rummer en række mål og hensigtserklæringer. De vil alle blive fulgt op med konkrete indsatser. På mange områder er vi allerede i gang både med planer og konkrete handlinger.

For hvert tema er de aktuelle politikker, strategier og handleplaner pr. december 2023 nævnt (*disse er ikke beskrevet nedenfor; dette vil blive ajourført og tilføjet i den endelige version ult. 2023 sammen med opremsning af relevante verdensmål for hvert tema*).

De syv temaer er blevet til med udgangspunkt i det Fredericia, vi kender, og det Fredericia, vi ønsker, og med inspiration fra FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling.

Temaerne er tæt forbundne, og de skal derfor ses i en sammenhæng og ikke som adskilte indsatsområder. Implementering af strategien vil ske gennem tæt involvering af og formidling til borgere, foreninger, virksomheder, politikere og medarbejdere i kommunen samt alle øvrige samarbejdspartnere på tværs af sektorer.

Fredericia for Verdensmålene er Byrådets strategi, og målene heri er prioriteret og besluttet efter involvering og høring af omverdenen. Når vi skriver "Det vil vi gøre", så er det Byrådets mål og ambitioner. Vi er dog fuldt ud klar over, at målene kun kan indfries, hvis vi alle sammen i fællesskab – kommunen som et hele – arbejder for målene og trækker i samme retning. Heldigvis er Fredericia Kommune befolket af handlekraftige borgere, foreninger og virksomheder, der alle er medspillere og ønsker at gøre en positiv forskel.

FÆLLESSKAB, LÆRING OG HANDLEKRAFT (Tidligere: Læring, handlekraft og fællesskaber)

VI ER FÆLLESSKABETS KOMMUNE. Alle skal opleve, at de kan være med til at gøre en forskel for andre, for miljøet, for sundheden, for klimaet. Vi skal dele nye indsigter og viden, og vi skal være handlekraftige sammen – og gerne på tværs af borgere, virksomheder, foreninger og kommuner. Det er nødvendigt, når vi sammen skal sætte handling bag Verdensmålene og gøre dem til hverdagsmål.

Alle har ret til at være en del af et trykt fællesskab, så man er i stand til at gribe livets udfordringer og muligheder med respekt for hinanden, miljøet, klimaet.

Verden er under hastig forandring, og det er centralt at børn, unge og voksne oplever, at de kan være med til at gøre en positiv forskel lokalt. Ensomhed, klimaforandringer, biodiversitetskriser og forurening er nogle af de store problemer, der sætter rammerne for den verden, som nutidens og fremtidens børn vokser op i. Derfor bliver målet om at skabe en bæredygtig udvikling også en pædagogisk udfordring. Der er brug for, at alle generationer besidder handlekraft, så angst og håbløshed ikke tager over.

Livslang læring er centralt. Både børn, unge og voksne samt foreninger, virksomheder og deres medarbejdere efterspørger viden om, hvad der er det mest bæredygtige at gøre. Vi arbejder for, at både borgere i alle aldre og de lokale virksomheder har den nødvendige viden til at kunne handle og træffe de rette valg – og at de engageres i at skabe de nødvendige forandringer.

DET VIL VI GØRE

Vi vil understøtte, at alle børn og unge lærer om bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab, og at de involveres i at finde bæredygtige løsninger i hverdagen. Det indebærer et bredt kendskab og handlekompetence i forhold til bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, grøn omstilling og cirkulær tænkning, påskønnelse af kulturel diversitet og biologisk mangfoldighed.

Vi vil fremme lærerige, sociale og handlekraftige fællesskaber, så vi bidrager til, at borgerne kan gøre noget aktivt, gøre noget meningsfuldt og gøre noget sammen med andre.

Vi vil samarbejde med forskellige aktører for at styrke viden om bæredygtig vækst og velfærd blandt andet gennem uddannelse, kompetenceudvikling og understøttelse af fællesskaber og netværk.

Vi vil arbejde målrettet med information, videndeling og læring i forhold til særligt prioriterede temaer inden for bæredygtig udvikling, hvor både borgere, skoleelever, studerende og virksomheder skal involveres og engageres.

Vi vil medvirke til udvikling og udbud af relevante uddannelser, og vi vil udvikle forskellige kanaler og rammer for information, læring og uddannelse.

Vi vil i samarbejde med Business Fredericia skabe inspirerende fora med erhvervslivet for at tilskynde til en mere bæredygtig drift og vækst med udgangspunkt i Vision2033 og FN's 17 Verdensmål.

LIGE MULIGHEDER FOR ET SUNDT OG GODT LIV

VI VIL VÆRE EN SUND KOMMUNE. Muligheden for et godt, sundt og bæredygtigt liv er tæt forbundet med de omgivelser, hvor man er født, vokser op, lever, arbejder, leger, går i skole og bliver ældre. Alle skal have lige muligheder for et godt og sundt liv uanset alder, køn, sociale og økonomiske forskelle.

Kommunen vil skabe forudsætningen for, at alle borgere skal opleve at kunne håndtere sit liv i forskellige livssituationer. Børn, unge, voksne og ældre skal opleve følelsen af livsglæde og have mulighed for at være en del af fællesskabets Fredericia.

Børn og unge skal have lige chancer i livet. Derfor skal vi mindske uligheden i sundhed og skabe gode rammer og forudsætninger for børns trivsel, udvikling og læring. Vi ved, at tid, sundhed og tryghed er vigtige faktorer for at skabe en god start på livet og sikre et familieliv i balance.

Vi skal gøre os umage for, at så mange fredericianere som muligt får mulighed for at forsørge sig selv. Det kræver uddannelse, kompetenceløft, jobmuligheder og et familieliv i trivsel. Der skal være mulighed for, at ældre borgere kan leve et aktivt liv, og de skal tilbydes aktiviteter, der giver mening, værdi og livskvalitet for den enkelte.

Den enkelte har ansvar for sit eget liv, men ikke alle har samme forudsætninger og livsbetingelser. Derfor har vi et ansvar for sammen med borgerne at skabe de rette rammer og tilbud og få alle med. Det kan kun lykkes gennem et tæt samarbejde med læger, sygehuse, frivillige, foreninger, organisationer og virksomheder.

I Fredericia spiller kultur-, idræts- og fritidslivet en stor rolle. Kulturinstitutioner og det øvrige civilsamfund skaber i samspil med borgerne meningsfulde fællesskaber med mulighed for et varieret og aktivt fritidsliv. De er i høj grad med til at muliggøre et godt og sundt liv med værdifulde hverdagsoplevelser.

DET VIL VI GØRE:

Vi vil mindske de største sundhedsudfordringer og skabe flere gode leveår for borgerne. Vi gør det gennem forebyggende og sundhedsfremmende indsatser i tæt samarbejde med relevante aktører.

Vi vil fortsat udvikle det nære sundhedsvæsen og Fredericia Sundhedshus, og vi vil have fokus på at skabe lige adgang til stærke sundhedstilbud. Det skal ske gennem et tæt samarbejde med Region Syddanmark, sygehusene, de praktiserende læger, civilsamfundet, samt private aktører.

Vi vil sætte tidligt og målrettet ind i forhold til børn og unges trivsel, læring og deltagelse i fællesskaber, herunder også muligheden for at deltage i et varieret og aktivt fritidsliv.

Vi vil i samarbejde med Seniorrådet, Handicaprådet og Udsatterrådet have fokus på tilgængelighed og inkluderende fællesskaber, så flere borgere opnår lige adgang og muligheder for at trives.

Vi vil arbejde handlingsorienteret på tværs af kommunens fagområder og i samarbejde med civilsamfundet, når borgere og familier har brug for en særlig, koordineret og helhedsorienteret indsats.

Vi vil arbejde med den enkeltes kompetencer og motivation for forandring, så borgeren er bedre i stand til at klare hverdagen og til at leve et aktivt og uafhængigt liv så længe som muligt.

Vi vil sætte tidligt ind for at forebygge psykisk mistrivsel og misbrug.

BY OG LOKALSAMFUND I BALANCE (Tidligere: Bæredygtig by og lokalsamfund)

VI SIKRER RAMMERNE FOR DEN BÆREDYGTIGE UDVIKLING. Med Fredericias mange indbyggere og virksomheder, den centrale infrastruktur og enestående natur – alt sammen i én af Danmarks arealmæssigt mindste kommuner – har vi stor opmærksomhed på brugen af areaerne.

Der skal være plads til både by, land og lokalsamfund, og der skal være balance mellem boliger og erhverv, mellem beton, asfalt og natur, mellem beskyttelse og benyttelse.

Vores særlige struktur, som beskrevet ovenfor, og vores landskaber, natur og kystområder giver både muligheder og begrænsninger, som vi vil tage højde for og udnytte på bedste vis. Vi tænker natur, by og borgere som et hele.

Vi har øje for det store i det små. Vi drømmer stort og planlægger ambitiøst – og altid med det mål, at resultatet er bæredygtigt. Vores medvirken til den grønne omstilling indebærer, at vi må understøtte udviklingen af den tilhørende infrastruktur.

Fredericia Kommune skal være et hjem for hele livet, hvor nærvær, kvalitet og oplevelser løfter hverdagen. Der skal være plads til alle aldre og til forskellighed i bred forstand, og her skal være rart og trygt at være.

Vi skaber spændende og attraktive by- og lokalmiljøer i høj kvalitet. Rammer, der gør det let og attraktivt at leve sundt og fremmer det gode liv for borgerne. Lokalmiljøer, hvor børnene trygt kan cykle i skole, og hvor der er adgang til natur og muligheder for indkøb, beskæftigelse, leg, rekreation og oplevelser i hverdagen.

Der skal være sammenhæng mellem byen indenfor voldene og boligområderne udenfor voldene – og sammenhæng mellem by og lokalsamfund, så alle har mulighed for at tage del i Fredericias liv og udvikling.

Vi vil have bæredygtig mobilitet og en infrastruktur, som kommer både borgere, virksomheder og omgivelser til gode, og som tilpasses i takt med den øvrige udvikling i kommunen. Flere skal bruge de offentlige transportmuligheder, og det skal være attraktivt og naturligt at cykle og gå – det er godt for både folkesundheden og miljøet.

Fredericia skal fortsat være et sted, hvor aktive familier slår sig ned og bidrager til fællesskabet og vores fælles velfærd. Vi tiltrækker nye borgere – og holder på dem, der allerede bor her. Det gør vi bl.a. med attraktive boligområder, blandede boligformer i god kvalitet, let adgang til mødesteder, åbne naturområder, rent badevand og frisk luft. Og ved at prioritere nærvær, tryghed, sikkerhed og sundhed. Alt dette er eksempler på, hvad vi arbejder med for at skabe en ambitiøs, helhedsorienteret bæredygtig udvikling i hele kommunen – og samtidig er det også tiltag, der bidrager til at gøre Fredericia attraktiv. Derfor sætter vi lighedstegn mellem "bæredygtig" og "attraktiv", når vi arbejder med bosætning.

DET VIL VI GØRE:

Vi vil sikre, at alle interesser er nøje afvejet i fremtidige projekter og arealudlæg.

Vi vil i tæt dialog med bygherrer sikre, at kommunens byudvikling og fysiske planlægning bliver så bæredygtig som muligt. Vi vil arbejde for mere byomdannelse og byfortætning, og vi prioriterer i muligt omfang udvidelse og etablering indenfor eksisterende erhvervsområder frem for udlægning af nye erhvervsområder.

Vi vil skabe spændende og attraktive by- og lokalmiljøer i høj kvalitet og med en høj grad af mobilitet.

Vi vil have fokus på fællesskaber og sunde livsbetingelser i byudviklingen. Forsyning, transport og servicefunktioner som butikker og institutioner skal tænkes ind i planlægningen. Vi vil sammen med relevante aktører tænke i nye boformer og blandede boliger, hvor der er plads til mennesker i alle aldre og med forskellige baggrunde – og med mulighed for, at man kan bo i området hele livet.

Vi vil arbejde med bæredygtig byudvikling og byfortætning i sammenhæng med omgivelserne og ud fra en helhedsbetragtning af lokalområdet. Der skal være plads til bevægelse, rekreation og samvær, og tilgængelighed for alle vægtes højt.

Vi vil sammentænke flere funktioner, indsatser og løsninger, når det kommer til klimatilpasning, tilgængelig natur, grønne opholdsvenlige byrum og udvikling af vores bolig- og erhvervsområder – og vi vil tilskynde private lodsejere og virksomheder til at gøre det samme.

Vi vil koble de grønne områder sammen med byens og lokalområdernes liv, så vi fremmer friluftsliv, leg, fællesskaber og fordybelse. Kulturen og idrætten skal fortsat bringes ind i byrummet gennem samskabelse og tværgående samarbejder.

Vi vil fortsat samarbejde med andre byer og kommuner om udvikling af best practice for bæredygtig byudvikling og planlægning.

Vi vil i planlægningen og via samarbejde med relevante parter understøtte udvikling og etablering af energi- og forsyningsinfrastruktur, som er nødvendig for den grønne omstilling.

Vi vil udvikle transportinfrastrukturen, så den tager højde for både fremkommelighed, sikkerhed, støjforhold og luftforurening, og så det bliver nemmere at vælge og bruge fossilfri køretøjer.

Vi vil arbejde for en lettilgængelig og klimavenlig persontransport mellem centrale områder. Vi vil arbejde for en styrkelse af den kollektive transport, herunder udviklingen af løsninger til de sidste kilometer mellem kollektiv transport og bestemmelsessted. Gode stier, forbindelser og faciliteter skal gøre det mere attraktivt at bruge de kollektive tilbud eller tage cyklen. Og gøre det mere sikkert for alle bløde trafikanter.

Vi vil samarbejde med trafiksekskaberne og med nabokommunerne om planlægning af infrastruktur og transportløsninger, og vi vil facilitere og tilskynde til etablering af ordninger for samkørsel.

Gennem en ny bosætningsstrategi for Fredericia Kommune vil vi arbejde på, at kommunens befolkningsudvikling sker under hensyntagen til vores eksisterende arealer og kvaliteter, og med fokus på at udnytte eksisterende bygningsmasse på en klog måde. Vi vil arbejde for, at Fredericianerne fortsat bliver boende i kommunen gennem livet, samt at flere nye borgere og familier flytter hertil og bidrager til fællesskabet, såvel som til byens og landsbyernes vækst.

VANDET OMKRING OS *(Et særligt afsnit med forskellige aspekter af vand og vands betydning)*

Vand har i alle aspekter vital betydning for Fredericia. Vand gi'r Fredericia liv.

Med placeringen ved det smukke Lillebælt og med Rands fjord, Gudsø Vig og flere åer, der går gennem kommunen, har vandet en særlig betydning for Fredericia og i forhold til mange borgers trivsel. Der er strande og våde engområder, som tiltrækker både fugleliv og bosættere, og også turismen og tilstødende erhverv vokser.

Placeringen ved vandet har gennem historien været vigtig. Blandt andet har etableringen af Fredericia Havn haft stor indflydelse på hele kommunens udvikling. Sammen med kommunerne langs Lillebælt beskytter vi bæltet og kystområderne, så Lillebælts flora og fauna kan udvikle sig.

Vi tager i fællesskab vare på Naturpark Lillebælt og sikrer en udvikling, der fremmer bæredygtig turisme. I Fredericia skal både borgere og gæster kunne nyde godt af vandet omkring os.

Kanalbyen er et af kommunens vigtigste byudviklingsprojekter. Her skyder stadigt flere boliger og arbejdspladser op med en enestående placering i forreste række til Lillebælt.

Havvand, regn og stærk vind kan give oversvømmelser. Klimaforandringerne betyder, at Fredericia er et risikoområde i forhold til vandstandsstigninger. Det kalder på gode løsninger og klog klimatilpasning. Det gør også de meget store mængder af regn- og spildevand, som året igennem håndteres i kommunen, og som udgør en vigtig del af vandets kredsløb.

Rent drikkevand er en vigtig kilde til borgernes sundhed. Vi må i fællesskab tage vare på vores grundvand og undgå miljøfremmede stoffer, som på sigt kan trænge ned i grundvandet. Vandet bruges også af eksisterende og nye virksomheder, som er afhængige af store mængder vand i deres produktion. Et behov, der bliver en kilde til nødvendig nysgerrighed og udvikling af nye løsninger.

LIVET I NATUREN

VI ER EN LEVENDE KOMMUNE. I Fredericia skal det grønne være i centrum. Vi har fokus på at understøtte mangfoldigheden og mulighederne i naturen til glæde og gavn for mennesker, dyr og planter – til lands, til vands og i luften.

Landskab og natur går hånd i hånd med rekreative aktiviteter. Vi skal udbrede kendskabet til vores værdifulde natur- og kulturhistoriske områder. Der skal være adgang til naturområder både på land og til vands med fokus på den rekreative, kulturhistoriske, landskabelige og naturmæssige værdi.

Vi skal øge mængden af natur, og vi skal have en bæredygtig balance i forhold til benyttelse og beskyttelse af naturområderne. Det er et fælles ansvar.

I Fredericia kobler vi byens liv og de grønne områder sammen, så der er plads til bevægelse og udfoldelse med fokus på sundhed og trivsel. Vi ønsker at skabe merværdi i de grønne områder, og vi gør det i fællesskab og tæt samarbejde med foreninger, frivillige og lodsejere.

DET VIL VI GØRE:

Vi vil fortsat prioritere og videreudvikle blandt andet Naturpark Lillebælt, Fredericia Vold, Østerstrand, Trelde Næs og skovene, Elbodalen og Rands Fjord med udgangspunkt i, at de udgør en væsentlig del af kommunens identitet.

Vi vil prioritere indsatserne i de grønne områder og i vandet omkring os med henblik på en varieret, mangfoldig og anvendelig natur – med særligt fokus på at værne om de sårbare naturområder.

Vi vil forbedre tilstanden i Lillebælt gennem styrket fokus og samarbejde om naturgenopretning, næringsstofreduktion og beskyttede områder.

Vi vil lave fælles helhedsorienteret planlægning for udviklingen af kommunens naturområder, så vi både tilgodeser natur, landskab, turisme og friluftsliv – organiseret og uorganiseret.

I vore attraktive, robuste naturområder vil vi understøtte udviklingen af oplevelser og aktiviteter, der skaber værdi og er relevante for lokale og for turister.

Vi vil formidle viden om naturen og værdien af at være i naturen, og vi vil tilbyde oplevelser i naturen - også ture, der fremmer den mentale og fysiske sundhed.

Vi vil samarbejde med virksomheder, landbrug og andre private lodsejere om at skabe variation og øget biodiversitet i grønne områder. Uanset om man råder over en mindre have eller en større virksomhedsgrund.

Vi vil have fokus på at mindske udbredelsen af invasive arter.

Vi vil arbejde for at bevare og forbedre flora og fauna – med øget fokus på erhvervs-, by- og boligområder – og sikre multifunktionalitet i nye geografiske projektområder, så naturen og friluftslivet balancerer med klimaløsninger, bebyggelse med mere.

Vi vil blandt andet via Naturråd Fredericia og Fredericia Idrætsråd styrke samarbejdet på tværs af foreninger, erhvervsliv, lodsejere og interessenter i forhold til at skabe tilbud for alle i naturrummet. Dette med henblik på at udnytte naturområdernes potentialer i forhold til friluftsliv og idrætsliv.

Vi vil skabe de bedst mulige løsninger, hvor hensyn til naturværdier og friluftsliv går hånd i hånd.

ERHVERVSUDVIKLING MED OMTANKE *(Tidligere: Bæredygtig vækst og erhvervsudvikling)*

VI ER EN KOMMUNE I VÆKST. Driftige virksomheder slår sig ned og bidrager til udviklingen og velfærden i Fredericia.

Fredericia Kommune er et af landets vigtigste transport- og energiknudepunkter – både i forhold til tognettet, motorvejsnettet, den store erhvervshavn og energi- og forsyningsinfrastrukturen.

Vores geografiske placering og infrastruktur giver en enestående mulighed for at blive et centrum for den grønne omstilling, hvor vi kan yde et væsentligt bidrag til at nå nationale og internationale klimamål ved at medvirke til udvikling og udbredelse af nye klimaløsninger.

Samtidig vil vi udnytte det store erhvervspotentiale, der ligger i den grønne omstilling – herunder muligheden for at skabe flere grønne arbejdspladser i Fredericia.

Sammen med de øvrige kommuner i Trekantområdet Danmark skal vi være et nordeuropæisk centrum for produktion og distribution af fremtidens grønne brændsler til industrien og transportsektoren – for vi lykkes bedst i fællesskab. Det betyder også, at den bæredygtige erhvervsudvikling sker i et tæt samarbejde med nabokommunerne, Business Fredericia, uddannelsesinstitutionerne, erhvervslivet og andre offentlige instanser og myndigheder.

I tæt samarbejde med Business Fredericia vil vi styrke udviklingen af de eksisterende lokale virksomheder i bæredygtig retning, og vi vil tiltrække nye produktions-, energi- og vidensvirksomheder, der arbejder inden for grøn omstilling eller arbejder ud fra et helhedsorienteret forretningsgrundlag med fokus på cirkulær tænkning og ansvarligt forbrug af ressourcer.

Vi har fokus på at udvide paletten af korte og mellemlange uddannelser og udvikle vores erhverv. Den bæredygtige udvikling og den grønne omstilling kræver, at virksomhederne kan få den rette kvalificerede arbejdskraft, og at der er grobund for iværksætteri. Derfor har vi miljøer, der understøtter både uddannelseskæden og iværksættere.

Fredericia er med placeringen ved Lillebælt og lige midt i Trekantområdet en destination med et stort turismepotentiale, som vi er godt i gang med at indfri. Også erhvervsturismen har fået luft under vingerne. Turisme bidrager til økonomisk vækst, videndeling og kulturel forståelse og er med til at sætte fokus på Fredericias naturområder, byens enestående historiske identitet og alt det Fredericia kan i forhold til grøn omstilling.

Nogle virksomheder, aktiviteter og køretøjer larmer og forurener mere end andre. Og både virksomheder, aktiviteter og køretøjer er der mange af i Fredericia, så vi har en vigtig opgave i at gøre hvad vi kan, for at mindske de sundhedsskadelige påvirkninger fra støj og anden forurening.

DET VIL VI GØRE:

Vi vil fremme Fredericia som uddannelsesby og sikre kvalificeret arbejdskraft til byens virksomheder i tæt samarbejde med uddannelsesinstitutioner, faglige organisationer og erhvervslivet.

Vi vil sammen med Danmarks førende infrastruktur-, logistik-, energi- og forsyningsvirksomheder gå forrest i udvikling og udbud af uddannelser til den digitale og den grønne omstilling, hvor Campus i Kanalbyen skal være omdrejningspunkt for efter- og videreuddannelser.

Vi vil sammen med Business Fredericia skabe inspirerende fora for og med erhvervslivet for at tilskynde til en mere bæredygtig vækst og drift. Og vi vil skabe gode rammer for iværksætteri og erhvervsudvikling med fokus på grøn omstilling og cirkulær økonomi.

Vi vil tilskynde virksomhederne til klimatilpasning, CO₂-reduktion og cirkulær tænkning. Vi vil understøtte udviklingen af erhverv og infrastruktur relateret til grøn omstilling, og vi vil arbejde for at fremme synergi- og symbioseprojekter på tværs af virksomheder og forsyninger.

Vi vil undersøge, hvordan vi kan skabe nye former for turisme og udvikle turismen i en mere bæredygtig og værdiskabende retning. Vi vil medvirke til at fremme erhvervsturismen, og vi vil inspirere overnatnings- og oplevelsesudbydere til en mere bæredygtig tankegang blandt andet igennem Naturpark Lillebælt-samarbejdet og Destination Trekantområdet.

Vi vil arbejde for en mere bæredygtig håndtering af skibstrafikken, der ligger i havn i Fredericia.

Vi vil ved planlægning og gennem miljøkrav sikre, at borgerne ikke udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra blandt andet støj og forurening af luft, jord og vand.

Vi vil fortsat have fokus på at få rensede gamle forurenede grunde op, og vi vil arbejde på at forebygge, at der opstår nye jordforureninger.

BÆREDYGTIG FORSYNING OG ANSVARLIGT FORBRUG

FREDERICIA SKAL VÆRE GRØN i VERDENSKLASSE. Fredericia er godt på vej til at blive en central aktør i den grønne omstilling. Produktionen af grønne brændsler i Fredericia skal bidrage til at mindske transportens klimapåvirkning. Ved eksport af grønne brændstoffer til resten af landet er Fredericia Kommune med til at begrænse CO₂-udledningen udenfor kommune-grænsen. Ambitionen er, at det skal være i et omfang, der er langt større end Fredericias eget klimaaftryk.

Høj forsyningssikkerhed er alfa og omega på alle forsyningsområder.

Hele energiområdet er under omlægning, lokalt og globalt. Gas udfases i Danmark, og nye energikilder og fremstillingsmetoder afsøges, også i Fredericia. Vi er åbne for nye metoder og potentialer i forhold til energibesparelser og energi- og brændselsproduktion, udfasning af fossile brændsler og udnyttelse af mere vedvarende energi og overskudsvarme.

Vi skal bruge ressourcerne optimalt og ansvarligt, blandt andet via cirkulær økonomi og nye, kloge virksomhedssymbioser. Både unødigt forbrug og spild skal minimeres.

Vi vil bidrage til øgets ressourcebevidsthed blandt både borgere, foreninger og virksomheder, så alle kender den cirkulære tankegang og arbejder for øget affaldssortering, genanvendelse af høj kvalitet og lokalt genbrug. Mængderne af affald skal minimeres i husholdningerne, ved erhverv og i naturen.

Vi skal også i fremtiden trygt kunne drikke vandet fra hanerne, og virksomhederne skal fortsat have adgang til tilstrækkelige mængder af vand i den rette kvalitet.

Vi står over for en fremtid med højere vandstande, voldsommere storme og mere regn. Vi ønsker en kommune, hvor vi har et godt vandmiljø, og hvor vores værdier ikke går tabt ved oversvømmelser. Derfor er det vigtigt, hvordan vi håndterer spildevand og overfladevand. Vi arbejder med langsigtede og helhedsorienterede klimatilpasningsløsninger i tæt samarbejde med Fredericia Spildevand & Energi A/S.

(Faktaboks) GRUNDEVAND OG DRILLEVAND. Der dannes mindre grundvand i Fredericia, end vi bruger til drikkevand. Ca. 30% af forsyningsbehovet dækkes ved tilførsel af vand fra nabokommuner. Flere steder er grundvandskvaliteten under pres pga. indhold af miljøfremmede stoffer som f.eks. pesticider og PFAS, hvilket på sigt kan få betydning for drikkevandsforsyningen.

DET VIL VI GØRE:

Vi vil arbejde tæt sammen med forsyningselskaberne, borgerne, virksomhederne og nabokommunerne om at sikre bæredygtig forsyning og høj forsyningssikkerhed.

Vi vil fremme energibesparelser og energi- og brændselsproduktion baseret på vedvarende energiformer, samtidig med at vi arbejder for og tilskynder til udfasning af fossile brændsler.

Vi vil sammen med nabokommunerne og forsyningsselskaberne arbejde for en fortsat udvikling af vores fjernvarmesystem. Flere skal have mulighed for at tilslutte sig fjernvarmen, og vi vil arbejde for, at mere overskudsvarme nyttiggøres, og at nye grønne varmekilder finder vej til det kollektive system.

Vi vil bidrage til udviklingen af nye og cirkulære løsningsmodeller og systemer, der medvirker til at mindske klimaaftrykket og reducere brugen af nye ressourcer. Vi vil arbejde for, at Fredericias borgere og virksomheder bliver endnu mere ressourcebevidste og endnu bedre til at tænke i genbrug, kredsløb, synergier og deleordninger.

Vi vil tilstræbe at bruge de ressourcer, der allerede er til rådighed, og vi vil bruge dem så lokalt som muligt. Vi vil forebygge affald og understøtte deleordninger, reparation og lokalt genbrug.

Vi vil via vandforsyningsplanen og samarbejde med drikkevandsselskaberne arbejde for, at vandkvaliteten og forsyningssikkerheden er i orden. Samtidig vil vi være åbne og undersøgende overfor brug af alternative vandkvaliteter, når vand af drikkevandskvalitet ikke er nødvendig.

Vi vil øge beskyttelsen af vores grundvandsmagasiner, og vi vil fastholde og udvikle samarbejdet med vore nabokommuner om grundvandsbeskyttelse og vandforsyning. Vi vil tage hensyn til grundvandet i vores byudvikling i områder med særlige drikkevandsinteresser, og vi vil rejse ny skov, der bidrager til at beskytte vores grundvandsinteresser.

Vi vil informere og vejlede borgere, virksomheder og andre aktører om, hvordan de kan klimatilpasse og gøre egne og fælles værdier mere robuste overfor klimaforandringer.

Vi vil fortsætte indsatsen for at sikre et godt vandmiljø sammen med Fredericia Spildevand og Energi A/S. Kloaknettet renoveres og tilpasses fortsat – og vi vil udvikle og etablere nye helhedsorienterede klimatilpasningsløsninger, så vi kan håndtere de øgede mængder af nedbør ved skybrud, som forventes at blive hyppigere som en konsekvens af klimaforandringerne.

KOMMUNEN SOM BÆREDYGTIG VIRKSOMHED

VI SÆTTER BARREN HØJT. Fredericia Kommune er den største arbejdsplads i kommunen. Det forpligter. Vi skal gå foran og agere ansvarligt, så vi med rette kan kalde os bæredygtige, både socialt, økonomisk og miljømæssigt.

I mødet mellem kommunens 4.000 ansatte, 52.000 borgere og hundredvis af virksomheder og foreninger skabes de rigtige løsninger og de gode historier. Gode historier, der skal fortælles og tjene som inspiration og oplysning, så vi alle arbejder efter fælles mål og træffer de bæredygtige valg.

Fredericia Kommune skal være en sund, attraktiv og socialt ansvarlig arbejdsplads, hvor der er gode rammer for medarbejdernes arbejdsliv. Vi vil gerne fastholde vore medarbejdere og fremme kommunen som en arbejdsplads, hvor medarbejderne er arbejdsdygtige i mange år.

Kommunen skal som virksomhed være CO₂-neutral i 2030. Det er et ambitiøst mål, selv om det blot udgør et mindre bidrag til den samlede klimaindsats i Fredericia Kommune. Vi stiller krav til grønne, energirigtige løsninger, herunder til den kommunale transport, og vi inddrager cirkulære, bæredygtige principper blandt andet i vore kommunale bygninger. Det gælder både i eksisterende bygninger og ved nybyggeri.

Vi er ressourcebevidste på alle niveauer og helt ude hos brugerne. Også små indsatser betyder noget i det store perspektiv.

Vi tænker i cirkulær økonomi gennem bæredygtige indkøb, som både tager højde for sociale, miljømæssige og økonomiske forhold, og ved et mere ansvarligt forbrug i kommunens drift. Og vi stiller krav om bæredygtighed over for vore leverandører i forhold til produkter, fragt og serviceydelser.

Kommunen ejer store arealer, som vi forvalter på bæredygtig vis - både veje, pladser, parker og naturområder.

DET VIL VI GØRE:

Vi vil hente inspiration i FN's 17 verdensmål og bruge dem som rettesnor i udviklingen af Fredericia Kommune som virksomhed.

Vi vil stræbe efter at gøre en markant forskel for hele Fredericia. Med et helhedsperspektiv rækker vi ud og gør hinanden gode til gavn for Fredericia. Vi skaber resultater i fællesskab, og vi gør det ordentligt og prioriterer at gøre os umage i vores relationer til hinanden. Vi bringer os selv, vores faglighed og ny viden i spil.

Vi vil anvende kommunens ressourcer bæredygtigt, og vi vil løse opgaverne professionelt, effektivt og med fokus på kvalitet.

Vi vil prioritere god ledelse og samskabende grupper, der motiverer medarbejderne. Vi vil sætte holdet efter opgaven og løfte medarbejdernes kompetencer efter fremtidens behov.

Vi vil have fokus på det rummelige arbejdsmarked og tage et socialt ansvar i ansættelser på særlige vilkår. Vi arbejder med sundhedsfremme og forebyggelse og fokuserer på et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø samt forebyggelse af stress på kommunens arbejdspladser.

Vi vil sikre økonomisk bæredygtighed ved at være en agil og tilpasningsdygtig kommune, som vedvarende har fokus på nye, smarte løsninger, metoder og muligheder, der understøtter en sikker og effektiv drift. Vi vil deltage i demonstrationsprojekter, der fremmer nye teknologier, og vi vil inddrage relevante samarbejdspartnere.

Vi vil køre forrest og finde nye veje: Via udvikling og afprøvning af nye teknologier vil vi sætte nye standarder og bidrage til reduceret energiforbrug og CO₂-udledning. Vi vil sikre, at driften af Fredericia Kommunes skoler, institutioner, rådhus, kommunale transport og gadebelysning med videre ikke er forbundet med udledning af CO₂ i 2030. Derfor følger vi udviklingen af energiforbruget og CO₂-udledningen, der er forbundet med driften af Fredericia Kommune som virksomhed.

Vi vil udnytte vore etagearealer optimalt og undgå unødigt forbrug af el, vand og varme. Og vi vil skærpe kravene til den kommunale vognpark og prioritere alternative drivmidler med mindst mulig CO₂-udledning.

Vi vil forvalte kommunens arealer på bæredygtig vis – både vejarealer, pladser, vejrabatter og grønne områder ved skoler, plejehjem, parker og lignende.

Vi vil gå i dialog om pasningen af vore bortforpagtede arealer, så der skabes variation og øget biodiversitet, og vi vil løbende holde øje med udviklingen.

Vi vil bidrage til øget ressourcebevidsthed, mindske unødigt forbrug og tænke i cirkulær økonomi. Ressourcer udnyttes optimalt ved at tænke i genbrug, kredsløb og minimering af spild inden for alle kommunens områder. Affaldsområdet er vigtigt, og vi skal selv gå foran som det gode eksempel på alle kommunale arbejdspladser.

Vi vil sætte fokus på bæredygtige indkøb og cirkulær økonomi med overordnede målsætninger inden for både miljømæssige, sociale og økonomiske forhold. Vi vil prioritere forbrug af grønnere produkter internt i vores egen organisation og stille højere krav til vore leverandører i forhold til grønnere produkter og fragt. Via dialog med det lokale erhvervsliv vil vi give fredericianske virksomheder optimale muligheder for at deltage i kommunens udbud.